

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2808/2025
04.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије, Филијала за Град Београд, чији је пуномоћник Јелена Босанац, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Баришић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6170/23 од 09.09.2024. године, у седници одржаној 04.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6170/23 од 09.09.2024. године, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 67052/2020 од 13.06.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу исплати 470.671,63 динара са законском затезном каматом почев од 25.09.2017. године, па до коначне исплате и накнади трошкове парничног поступка од 63.416,00 динара, с тим што је ослобођена плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6170/23 од 09.09.2024. године укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П 67052/2020 од 13.06.2023. године у ставу првом првом и другом изреке и одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му исплати 470.671,63 динара са законском затезном каматом почев од 25.09.2017. године до коначне исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка; обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 93.000,00 динара и на име трошкова другостепеног поступка 45.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем тужиоца од 09.10.2000. године туженој је признато право на породичну пензију чија је исплата обустављена решењем од 27.11.2009. године и то са 20.12.2007. године, с обзиром да је тужена имала својство осигураника на основу обављања самосталне делатности почев од 21.12.2007. године до 15.11.2009. године, у ком периоду је примала и породичну пензију. За потребе обављања самосталне делатности тужена је 20.12.2007. године у својству предузетника основала тезгу за продају кокица „АА ПР“ која је брисана из регистра 14.07.2009. године. Одлуком о одређивању корисника места за постављање тезги и других покретних привремених објеката на јавном месту и површинама територије Општине Врачар Комисија председника ГО Врачар од 31.01.2008. године по конкурс објављеном у дневном листу „Данас“ 08.-09.12.2007. године одређено је правно лице – предузеће „Пећина“ за локацију број 3 на адреси Београд, ... број ... Како тужена локацију за обављање делатности није добила, она никада није обављала делатност за коју се регистровала. Решењем тужиоца од 25.12.2009. године, туженој је поново успостављена исплата породичне пензије почев од 15.07.2009. године, с обзиром да се одјавила као предузетник. Тужена није извршила одјаву осигурања са разлога што је водила бригу о болеснику кога је морала константно да негује, а да није одјављена сазнала је тек после 2 године када је тужилац донео решење којим је обустављена исплата пензије, након чега је отишла у општину и одјавила се као предузетник. Никакве приходе од предметне делатности није остварила, нити је делатност фактички обављала. Оценом налаза и мишљења судског вештака туженој је у периоду од 27.12.2007. године до 15.11.2009. године на име породичне пензије исплаћено 655.196,06 динара, који износ је умањен за исплаћени износ од 15.07.2009. године до 15.01.2010. године, па дуг тужене према тужиоцу је 470.671,63 динара.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев, са образложењем да је у периоду од 20.12.2007. године до 15.11.2007. године тужена била осигурана по основу обављања самосталне делатности, па није могла истовремено да прима и породичну пензију. Тужена је стекла својство осигураника по основу обављања самосталне делатности у наведеном периоду, а на такав закључак упућује и пресуда Управног суда од 11.07.2013. године, донета по тужби овде тужене против одлуке тужиоца којом је одбијен њен захтев за успостављање породичне пензије, јер је Управни суд потврдио разлоге решења тужиоца да није могла да прима породичну пензију, јер је била регистрована као осигураник по основу обављања самосталне делатности, те да нису од утицаја наводи тужене да никада

није фактички обављала делатност за коју се пријавила јер није била одређена за корисника тезге.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, наводећи да тужена никада није обављала делатност за коју се регистровала јер није добила локацију за обављање делатности, а да одјаву није извршила, из оправданих разлога, да је сазнала да није одјављена тек после две године када је тужилац донео решење којим је обустављена исплата пензије, након чега је отишла у општину и одјавила се као предузетник, те да никакве приходе од предметне делатности није остварила, нити је делатност фактички обављала.

По налажењу Врховног суда, правилно је првостепени суд применио материјално право.

Одредбом члана 12. став 1. тачка 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003... 5/2009) прописано је да су осигураници самосталних делатности лица која у складу са законом самостално обављају привредну или другу делатност, ако нису обавезно осигурана по основу запослења. Чланом 14. став 1. и 2. истог закона прописано је да се својство осигураника стиче даном почетка, а престаје даном престанка запослења, обављања самосталне или пољопривредне делатности, односно обављања уговорених послова, а својство осигураника се утврђује на основу пријаве за осигурање, односно одјаве осигурања у складу са законом. Одредбом члана 117. став 2. истог закона, предвиђено је да кориснику породичне пензије који стекне својство осигураника обуставља се исплата породичне пензије.

У конкретном случају тужена је означену радњу основала 2007. године како би се пријавила на конкурс на постављање привременог објекта за продају кокица, јер је то био услов за пријаву на конкурс, али с обзиром да није добила одобрење да обавља делатност на датој локацији, није уопште обављала ту делатност и није остваривала приходе и уплаћивала доприносе за обавезно социјално осигурање, па по налажењу овог суда није стекла својство осигураника у смислу члана 14. став 1. и 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, да би изгубила право на породичну пензију у смислу члана 117. став 2. истог закона.

Због тога нису основани наводи у ревизији тужиоца о погрешној примени материјалног права, с обзиром да тужена није стекла својство осигураника у смислу члана 10. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, зато што није самостално обављала делатност, није остваривала приходе, нити уплаћивала доприносе за обавезно социјално осигурање, због чега није имала својство осигураника у смислу члана 14. став 1. и 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, супротно наводима у ревизији.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Пошто трошкови одговора на ревизију тужене нису били потребни за вођење ове парнице, то је суд на основу члана 154. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**